

آبونه شرائطی : هر یو ایچون
سنہ لکی (۲۷۵) آلتی آیلگی
(۱۵۰) خارج ایچون سنہ لکی
۳۲۵ غروشدہ .

نسخہ سی ۵ غروشدہ .
ایکی نسخہ بر آرادہ
(۱۰) غروشدہ
سنہ لکی ۵۲ عدد در .

ادارہ خانہ : باب عالی جادہ سنندھ
رشید افتدی خانندہ

اخطرات
آبونه بدی پشیندر .

سلکہ موافق آثار مع المعنونیہ
قبول اولنور . درج ایدھین
یازیلر اعادہ اولنماز .

وَاللَّهُ يَهْدِي مِنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

بَاشْ مُحَمَّد
مُحَمَّد عَاكِف

صَاحِب وَمَدِير
اُشْرَف اُدِيب

ادرہ من تبدیل نہ دے ایریجہ
و غروش کونڈر ملیڈر .

مکتوبلرک امضالری واضح
و او قو ناقلی اولسی و آبونه
صرہ نوسرونسی محتوی
بولونسی لازمدا .

مالک اجنبیہ ایچون آبونه
اولا نلرک آدرس لرینک
فرانسز جہ یازلسی رنجا اولنور .

پارہ کونڈل دیکی زمان نہیہ
دائر اول دیشی بیل دیز لسی
رجا اولنور

اتباعون اهدکم سبیل الرشاد

طولاً يسيئه او زون او زادی به اجاله " قلم او لو نمش " محصل الكلام والحكمة نک هر بحثی سیله التفات حکیمه کزدن محروم بر اقیمه شد . مسلمانلر ایچون کافی کور دیککز ، دین امام‌لرینک تدوین ایتمش اولدقلری علم عقائد تمامیه محصل الكلام والحكمة نک [۱] ، بو عقائد سالمه نک طریقی ، نظر به لوری ده یکی علم کلامده [۲] مذکور در ، محصل الكلام والحكمة نک ابن تیمیه ایله ابن القیم الجوزیه نک آثار مبرور دلندن اقتباس ایله اهل کلام مسلکی تنقید [۳] ؟ دین امام‌لرینک اصل اهل سنت ، متکلمین اهل سنتک قصوری اهل سنت اولدقلری سیله هر ایکی ازده توشیح او لو نمشدر [۴]

وقتیله کلامیات دنیلان فلسفه دینه نک نه زمان ، نصل ظهوره کلدیکی ایضاً ایدیله رک یکی علم کلامده ، ظلام تاریخه قاریشان اختلافات مذهبیه ، جدلات کلامیه و مناقشات مذهبیه نک احیا اوله جنی ، بالکز ارسسطو ، افلاطون ، جالینوس‌لره مقابل لو و قاره ، قاتله ره ، ده قاتله باش اور یاه جنی ، یبانچیلرک حریم اسلامه آله جنی افاده بیوریلیور ؟ بولاه‌جه یکی علم کلامک لزومنز ای و فائدہ سر لکی استخراج او لیور ؟ اک نهایت یکی علم کلام ایله ، کلامیاتک پکیدن احدانی باعث حیرت ، موجب تأسف او لیور .

کلامیاتک زمان و کیفیت ظهوری حقنده کی افادات علیه کیز ، عمومیق اعتباریله حقه مقرون دکادر ؟ بونکله برابر تعداد بیوریلان سخنورلرک هیچ برجی یکی علم کلامده یار طو نکامشد ، مناقشات لفظیه ، اختلافات مذهبیه ، جدلات کلامیه احیا ایدلماش ؟ بلکه سیل الرشاده ایضاً اولندینی وجهمه بی سود اولان مناقشات لفظیه و جدیه ساحة علمدن خارجه آتیلمش ، اختلافات مذهبیه هیچ برصورته نظریات فلسفیه ایله تحکیم او لو نکامشد .

یکی علم کلامده عالم اسلامده ظهور ایدن طافه لرک مسلک مخصوصی صلی الله باطنی الحاد نشر ایدن باطنیه نک اغراض فاسدہ سی ، تاریخه خیانت او لو نکسزین ، او لدینی کی بیان او لو نمش ؟ در دست طبع اولان دیکر کتابلرده ده بالکز عقائد سالمه عن برهان آییان ایدلشدر . امام اعظم ، امام ثوری ، امام ابی یوسف ، امام احمد ، امام اسحق بن راهویه کی ائمه مجتهدینک کلام علیه نده کی سوزلری اکاول اسائز ایله بیلرین محصل الكلام والحكمة در ، [۱] یکی عام کلامده ده دین امام‌لرینک عقائدیه جداً اهمیت ویرلیکی او قویانلره خف دکادر [۲] ؟ متکلمین طریقی اولان حدوث و اعراض طریقه اهمیت ویرمیان ، [۵] متکلمین

[۱] صحیفه ۳۶ - ۵۶ [۲] صحیفه ۹۸ - ۱۰۶ [۳] صحیفه ۶۶ - ۷۲

[۴] محصل الكلام صحیفه ۷۵ ، یکی علم کلام صحیفه ۹۷

[۵] صحیفه ۷۰ ، یکی علم کلام صحیفه ۷۷ ، ۷۶

[۶] صحیفه ۱۰۵

[۷] یکی علم کلام ایکنیجی کتاب .

بولنان صالحونلرده کی ماصه لردن هر برینک بر کیجه ده بیله لیرا حاصلات یا پدینی میدانده در . یونی کمال حیرت و تلهفه قارشیلاما ممکن میدر ؟ دفاعتروا یا اولی الابصار ، ایشه شو وضعیتک رهبری ایچکی دکلدرده نه در ؟

استانبولده منع مسکرات قانوننک تطیق ایدنلئه بتون ملت و حق عناصر غیر مسلمه نک سیله بیوك بر قسمی منتظر ایکن قانون تطیق ایدلکدن ماعدا میرناس اولان کوشه ناشی قهوه خانه لره یکیدن بیرا طولومباری وضع ایدلی . بو طولومبارک اطرافه دها میخانه لره کیز مکه جسارت ایده مین اوون ایکی یا شلنرده کی معصوم چو جفل طوبلا نیوزلر . عادتاً مسابقه ایدرجه سنه بیرا ایچیورلر . کو برینک بر باشنده ایچوب دیکر طرفده یزلره سریلکلرینی کوزلرمه کوردم . زوالی اولیای اطفال آرتق بوحاله نکران او له رق دلخون او لمازمی ؟ سریق مسکراتدن طولایی اکتساب نروت و سامان ایتمش بر فرد مسلم کو ستریله بیلور ؟ و فقط ایچکی بوزنده محو اولانلر صایله میه حق در جهده چو قدر . بز بوقدر زماندنبی ری بیلری تقليد ایده کلک ، او نلره یریندک . آرتق بوندن صکره او نلر بزه بیلسونلر . زیرا استقلال تام انجق وانجق اونلری بزه یریندیر مکله او له بیلور . آرتق نسبل آینک قور تاریمسی زمانی حلول ایتمش در صانیم .

ای میعونان کرام ا سزدن هم انسال آئیه و هم ده تاریخ ملت بیوك و پک بیوك خدمت بکلیور . نامکزک تاریخه پک پارلاق بر صورتده یازلیسی آرزو وبالوسیله تقديم تعظیمات او لو نور .

هلال اخضر جمیت هیئت دائمه اعضاسندن
حکای

بیرونیه بیاضی

یکی علم کلام حقنده

سیل الرشاد هجره ایمه سنه

شیخ محسن فاقی الظاهري حضرتیه

ایکنیجی بیانات علیه کزی ده او قودم ، بنه کلام و کلامیات هجوم او لیور ، مسامانانی شدنه علاقه دار ایدن بولاه مهم بر مسئله حقنده شق شفه ایمامکلکم مؤاخذه ایدلک ایستیور .

فضل محترم ، موضوع بخنز اولان مسئله نک اهیق در کارد ، انجق یکی علم کلام مطالعه او لو نکسزین سرد ایدیلان سوزلری محلنده بولامش ، بالخاصه دیباچه ایله فصل نانی نک ۳، ۲، ۱، ۸ بندلرینه عطف نظر بیور ولیسی رجا ایتمش ایدم . نه جاره که رجا رم قرین ایسماعیل او لمائش ، مجرد (سیل الرشاد) که بر صحیفه بیله طولدمیان ایضانی

نقل صحیحک تأمیله موافق اولمیغی مین بزه غایت مهم بر اثر عالی اتحاف ایتمشدر [۷]

عقلک مابعد الطبیعتایده یقینه و صنیع مسئله‌سی عقلانک نزاع استدکاری بر مسئله فلسفیدر . اقایه کی عقلک یقینه و صوانی ادعا ایدنلر بولندیغی کی اثباته کی عکسی التزام ایدنلر، انتقادیه کی بین اضافی قبول ایدنلر واردر . علم ایله مشغول اولانلر بو مسئلک فاسفیلردن برینی قبوله مجبور اولوزلر .

» مسالک فلسفیه آره‌سنده کی اختلاف‌لردن ، تعارض‌لردن برحق و خقیقه و اصل اوله ماز ، دهنیور که پک طوغزی بر سوزدر . بو باده یکی علم کلامده اوژون بر بند واردر [۸] که ذ طریق فلسفیده اصلا بحران فکریدن خلاص میسر دکلدر ، شمدی به قدر هنوز مسالک فلسفیه آره‌سنده آهنه کورولماشدتر ، طریق فلسفی بر سلسه مکذبینه واصل اولور . » سوزلریه نتیجه‌لنشدتر .

» عقل ایله صفات التهیی اثبات ایمک نتیجه‌سز جدلیاته وجود ویرر ، سوزنی بر کره تحلیل ایدم : فی الواقع صفات الهیه بخی پک عمیق اولان ، سلف امی ائمه دینی پک جوچ اشغال ایدن بر مبحثدر . بونکله برابر سلف صفات التهیی سمع ایله اثبات استدکاری کی عقل ایله‌ده اثبات ایدرلر ایدی ، ابن تیه بر جوچ ائرنه بونی تصریح ایدیور . سلف ، صفات پائینه « اثبات مفصل ، نهی بجمل ، طریفی الزام ایتشدر ایدی که تأمیله قرآن مینیک ارشاد استدیکی بر طریقدر [۹] عقل ایله اثبات صفات نتیجه‌سز جدلیاته وجود ویرر ایسه عقل اثبات ذات‌ده نتیجه‌سز جدلیاته وجود ویرمنی ؟ اثبات صفات ایله اثبات ذات آره‌سنده بو باده فرق وارمی ؟ سلفک وضع استدکاری ؟ اثبات الصفات اثبات وجود لاثبات تکیف و اثبات ذات اثبات وجود لاثبات تکیف ، دستوری اثبات صفات ایله اثبات ذاتی برابر طویور . آئدن فاچق لازم ایسه بوندن ده فاچق لازم کلیر . بوحالده قرآن مینیک امر استدیکی ادله عقیلیدن اعراض ایمک ، « وکاین من ایة فی السموات والارض یرون علیها وهم عهها معرضون [۱۰] » نظم جمله ماصدق اوبلق دلکیدر ؟ قرآن مینندو بر جوچ امثال مضریه واردر ، بونلر بتوون عقلی مقیاسلردد . بونکله جناب حق خبر وردیکی توحیداری تصدیق اینیا ، امکان معاد کی اصول دین ثابت اولور . شوقدر که متکلمین قرآن کریمه خلاصه ایله موجود اولان اصول دینی فضیل ایدرلر . عقله معارض کورینان نقلی مجرد رأی ایله تأویل ایمک مذمومدر ، جهه می‌لکدر . فقط خبر وسمعه مستند اولان احکامی مناقشه علی الاطلاق نمی‌نوع دکلدر ، خصمک تعرضدن وقايه مقصدیله مناقشه به کیریشمک وبال دکل ، تواندر « لکل امری مانوی » حدیث شریفی خاطردن حیقار ماملیدر .

[۷] درت جلد اولق اوژده طبع اولسان مهاج السنه کشنازندۀ مطبوع اولان اثر عالی [۱۱] صحیفه ۵۶-۴۶ . [۸] محصل کلام و الحکمه صحیفه ۲۱ [۹] سوره یوسف

ایله سلفیه آره‌سنده مدار تمايز اولان نقطه‌لرده ، خصوصا صفات الهیه باشنده ، او قاوگالی بر بحث اولان کلام مبحثنده ، [۷] خیر وشر ، قضا و قدر کی اک عمیق بر مبحثنده ، رازی (وفاتی: ۶۰۶) زمانندن بری اظهار اولنه کلان ادله نقلیه مبحثنده [۸] ، باب تأویله بوتون سلفیه نک ازینی تعقیب نایدن کتاب بادی حیرت اوله‌جقی ؟ بونک کی انجق « دفع معارض » قیلندن اولق اوژده لدی الحساجه تأویلی [۹] ینه سلفیه نک مساعده لریله تحجیز ایدن [۱۰] مجرد نظر واستدلال عقلی ایله آیات حق تأویله قالقش‌میان ، باب نبوته‌ده متکلمین طریقندن آیریلوب اهل بصائر طریقه [۱۱] سلوک ایدن کتاب باعث شبهه اوله‌جقی ؟ عقائد ایمانیه‌ده آنجق و آنجق وجیه اعتماد ایدن [۱۲] عقلک عدم کفایتی ، وجیه تمسکدن بشقه برچاره بولون‌لادیغی [۱۳] ، نظری اولان علمک شکوک وظنوندن خالی اولمیغی ، انجق وحی ایله تطمین اولون‌هستک ضروری بولندیغی [۱۴] اوژون اوزادی به ایضاخ ایدن کتاب موجب تأسف اوله‌جقی ؟ بردن عقل و فکرت ، بردن حکمت ومصلحت اولان دین مینیمزده عقلک حجج شرعیه اولمنه ، قرآن کریمک بر جوچ محلده بزلری ادله عقیلیه ارشاد استدیکنے [۱۵] باقدارق ؛ امام الحنفاء ، ابوالانیاء ابراهیم خلیل الرحمن علیه الصلوٰۃ والسلام حضرت‌لرینک مسلک پاکرینه اقتدا ایده رک [۱۶] وحی و نقل ایله ثابت اولان بر شیئی مجرد اطمئنان قابی تزیید ویا معاندی ایسکات ایجون رأی و عقل ایله تأییدی التزام ایدن کتاب انکاره لایق کوریله جکمی ؟ اساسات دینیه‌ی فلسفه عقل بشر ایله مقایسه عقله دهازیاده اطمئنان بخش اوله‌منمی ؟

حقایق قرآنیه اول امرده عقل ایجون وصولی ادرالک اولنه میه‌جق حقایق بیلدر رایسده عقل ایجون هیچ بروجهله آنی حیطه درآکندن خارجه آناماز . قرآن کریم محالات عقولی خبر ویرمن ، تحریرات عقولی خبر ویرر . « ان العقل والنفل متوافقان » دستوری اسلامده بر متعارفه‌در ، بالذات شیخ الاسلام ابن تیمیہ الحرانی عقل صرح ایله

[۷] یک علم کلام ایکنیجی کتاب

[۸] یعنی « ادله نقلیه ظنی مفیددر . خطابه قیلندندر . عقل سمعه مرحددر » دینکه باشلانمش ایدی .

[۹] یک علم کلام صحیفه ۶۱

[۱۰] سلف امیک تأویل اعظم ایتلری « تعطیله مؤدی اولاق » قورقوسی ایدی ، آیات کریمه مجازه مساعد اوله‌رقد ده ینه تأویل اعظم ایدرلر ایدی .

[۱۱] استدکاریکنر شیلر تمامیه اوجنجی کتابده معجزه معنویه تختنده مندرجدر .

[۱۲] یک علم ایکنیجی کلام و اوچنجی کتاب [۱۳] یک علم کلام صحیفه ۴۶-۶۰

[۱۴] یک علم کلام صحیفه ۱۸ ، ۵۹ [۱۵] الم نجعل الارض مهاداً والجبال اوناداً - سوره نبأ — فلينظر الانسان مم خلق من ماء دافق - سوره طارق [۱۶]

قال اولم تؤمن قال بی ولکن ایطمئن قلی - سوره بقره - الم تزالى الذى حاج

ابراهیم فی ربہ - سوره بقره

ج

(چین) ده مسلمانه اردوسي . — (نایس او فاندیا) غزنه سنك
چين خابرندن آلدىيى معلومانه كوره چين تركستانىدەكى اردو كاملاً مسلمانلىرى دن
متشكالدر . بواردونك ضابطلىرى ده كاملاً مسلماندۇر . بواردونك باش قوماندانى
أخیراً دىن اسلامى قبول ايدىن (تغافان) لره منسوبدر . بول (تغافان) لر
بوتون چين مسلمانلىرىلە ايى چىنيلو و مسلمانلىرىدە اوئلە رعایت كوسىتردىرسىدە
چين مسلمانلىرى بونارى جامعلرىنە ضوقا مقدەدرلەر . بوندىن طولايى (تغافانلىرى) دە
كىندىلارىنە مخصوص جامعلر اىشى اىتكىدەدرلە .

ارانج:

ایرانه برلی قماش، استعمالی مجبوریتی . — فالکوته ده انتشار ایدن
(الجامعه) رفیقمرزه او قوندیغنه کوره ایران حکومتی برلی قماشله اهیت
ویرمنکه باشسلامش . ایران غزنه لرینه کوره ایران مبعوثانی ملّ قماشلر حقنده
مقررات آتیه بی اتخاذ ایتمشدرا :

هندستان :

قالکوتہ ده سیاھ او طه . — قالکوتہ ده انتشارايدن (الجامعة) دېقىزدە او قو نديغىنە كورد ۱۹۰۰ سنه سند ملورد (كورزوں) (سیاھ او طه) فاجعه سنك خاطر مسى اولەرق بىستون اقامە اېتىشدى .

بو سیاھ او طه فاجعه سى انكليز دور حاکىتىك اساطيرىندن بىرider . وبعضاً انكليز مورخلىرىنىك او بىدور ما سىدر . بو انكليز مورخلىرى دېيىو (لرکه) :

« بنغاله والىسى (سراج الدوله) ، (قالكتا) پى ضبط ايتىپى زمان قالمە سىندە ۱۳۰ انكليز بولىش ، بونلىق قارا كاڭ و دار بى او طەدە جىس اېتىشىن . بو او طە آنجىق طقوز او ن كېشى صىيغە جىق بى او طە او لىدىنى حالدە مۇمى اليه ۱۳۰ انكليزى بورا يە طولىدۇرماش . بو انكليزلر صباحە قىدر بو او طەدە قالمىشلر، صباحلىق قاپۇ آچىلەنجه ھېنىك تۈرك حىيات ايتىپى كورولىش، يالكىز اوچى قورتارىلا بىلەمەش . قورتولانلىرىدىن (هالویل) نامىندە بىر انكليز عىسلىرىنىك بو حكايەپى روایت ايتىپى سوپەنەمكىدەدر . او زماندىن اعتباراً بى او طە «قارە او طە» تىسييە او لوئىشىدر .

في الحقيقة بو حكايةتك أصلى أساسى يوقدر . بى چوق انكليز مورخلىرىدە بونك يالان او لىدىنى اعتراف ايدىلر . او زمان هندستانىدە بولۇنان بى چوق انكليز مورخلىرى ، ويأخذ موثوق الكلام انكليزلەرن بىرى بو حكايةپى روایت اېتامىشىدر . بوندىن باشقا او زمان هندستانىدە اجرائى حاکىت ايدن انكليز شرق قومپائىساى دە بو حكايةپى خېر آلمامىشىدر .

لورد (كورزوں) بو او طەلردا او ن انكليزلەك خاطر مسى احىا اېجۇن بىستون اقامە اېتك اىستەدىپى زمان بى چوق انكليز وەندىلى بىرلەر بى حكايةتك بىلەتلىق اېبات اېتىشلىرىدە (كورزوں) بونلىق دېكەلەماماش وستونى اقامە اېتىش وستونك او زرىنە بو خرافەپى حىكىت اىستەرىمىشلى بى خاطر مسى ملتى رنجىدە اىستەپىكىنلىن بعض كېنجلر بونى يېقىق اىستەمىشلى و فعلاً يېقىقە تېبىت اېتىشلىرىدە . بو كېنجلر دردست اولۇنارق محاكمە ايدىشلى و بىر سنه كوركە مەحكوم اولىشلىرىدە .

ایشته علیهنده بولنديغىكىز كلاميائىك موضوع بحث ايمدىكى اوچ نظر يەدن برى سلفك ملئىمى در، دىكىرى مردود در، او برى على الاطلاق مردود دكالما، آرتۇ طولا يېسىلە محصل اكلاام اياھ يېكى علم كلام علیهندە ايزاد كلام ايتىك، بىنه تىكىرار ايدە جىكم كە ائر استەجىالدر، ئەن و تەخچىنە مەقرون بىر حىكمىدر؟ « جىلدلىر طولوسى يازى يازدىقلرى بىر عىنمك عدم لزومىنە بالطبع طرفدار اولەمازلىر، سوزىنە ايشقە بىر مخاطب آرامق اۋەضا ايدە جىكمىدر.

حضرت، کلام لفظنک لسان یونانیدن مأخوذ اولدینی ادعایی
بلا دلیل بر دعوا در. پک طوغری سوبله دیکیکز وجهه امام اعظم
حضرت تریست، الا اول کلامدان بحث ایمی سبی ایله لعنت ایله یاد
ایتدیکی ذات ابن باب در، ابن باب ۱۴۳ ده وفات ایمکله آنک زماننده
هنوز آثار فلسفیه یونانیه ترجمه اولونامش ایدی. عجیبا کلام عالیکز
ضمنی بر تناقضی محتوی او ملمازی؟ اوت منطقات «لوژیک» ن آندینی
نابت ایسده، کلامک «اوغوس» دن آندینی نابت دکلدر. عاسیلر
زماننده تأسیس ایدن فلسفه کلامیه اهل بدعتک، ابوالهدیل ایله
نظمامک تأسیس ایتدکلری کلامدر (۱) فی الواقع اهل سنت کلامی ده
عاسیلر زماننده ابن کلاب و بغداد شیخ المشائخی ائمه صوفیه دن خارث
المحاجو ایله باشلار ایسده بو کلامده فلسفه بوقدر. یالکز صفات اهلیه
باشندہ اهل سنت خاصه دن آریاق واردز. بشنجی عصر هجر بدء اهل
سلات کلامی توسع ایمیش، عقده معارض کورینان صفات خیریه تأویل
اولونمیه باشلانمیش ایسده بین الا-لام حجه الا-لام نام عالیسی احرار
ایدن، زهد و ورعی ایله مشهرا اولان امام ابو حامد محمد غز المی (۴۵۰-۵۰۵)
زماننده قادر اهل سنت کلامی فلسفه ایله مخلوط او نامش ایدی. [۲] او زمانه
قادار اشعری، باقلانی، ابوالمعالی، ابن الهیصم، ابو علی انجیانی، ابو هاشم جائی،
عبدالجبار همدانی، ابو الحسین البصیری کی فحول متکلمین «باش دوندیریجی
کوزقار اردیجی» دیدنیکیکز اصول منطقیه یی، اکا مبنی اولان فلسفه
طریقی ابطال ایدرلر ایدی. هر چقدر غزلی زمانندن اعتباراً منطق
قبول اولونمیش ایسده بینه عقائد اسلامیه منافق اولان نظریات فلسفیه
شدته رد و انکار او آن رق هیچ ر وقت مسائل اصلیه صره سنه کیره مامش
ایدی. طعن و تشذیع او غرایان او علم کلام ضلالات فلسفیه نک او کنه
چکدی، اهل بدعت مذهبی طور دردی، نته کیم آثار نخ بو کا شاهددر [۲]

اسماعیل مفتی

[١] حصل الکلام صحیفہ ۲، یک علم کلام صحیفہ ۷۷

[٢] حصل الكلام صحيفه ٧-٥ ، يكى على كلام صحيفه ٧٧-٨٤.

[۲] مابعدی پارسکی پوسته به ویریله جکدر.